

det dog i § 10-3 bestemt, at et sådant møde kan afholdes som »fjernmøde« uden parternes samtykke. I det lovforslag, som tvisteloven bygger på (Ot. Prp. Nr. 51, 2004-2005) er det anført side 231, at det vil kunne blive aktuelt at åbne yderligere op for afholdelse af hovedforhandlinger som »fjernmøder«, når der foreligger et bedre erfaringsgrundlag. Dette spørgsmål vil således blive vurderet i lyset af erfaringerne fra forsøgsordningen.

Både i de tilfælde, hvor der i tvisteloven er fastsat særlige bestemmelser om »fjernmøder«, og i tilfælde, hvor »fjernmøde« alene kan afholdes efter parternes samtykke, jf. § 13-1 (3), litra b, er det retten, der i det konkrete tilfælde, må tage stilling til, om det pågældende retsmøde skal afholdes som »fjernmøde«. I tvistelovens forarbejder, jf. NOU 2001:32, side 848, er det således anført, at parterne ikke kan gennemtvinge, at et retsmøde afholdes som »fjernmøde« i stedet for et traditionelt retsmøde, hvis ikke retten er enig heri.

Hvis retten beslutter, at et retsmøde skal afholdes som »fjernmøde«, er det også retten, der afgør, om mødet skal gennemføres som telefonkonference eller som videomøde, om det kun er én af parterne, der skal deltage i mødet fra et andet sted via telekommunikation, eller om det gælder begge/alle parter osv. Der er ikke fastsat nogen nærmere kriterier for, hvornår retten skønsmæssigt kan beslutte, at et retsmøde skal afholdes som »fjernmøde«. I forarbejderne er der dog henvist til, at der ved vurderingen heraf bl.a. må kunne lægges vægt på de kriterier, der er fastsat for, hvornår der kan ske »fjernafhør« af parter, vidner eller sagkyndige.

Efter tvistelovens § 21-10 kan parter, vidner eller sagkyndige afhøres for den dømmende ret ved »fjernafhør«, hvis direkte afhøring ikke kan gennemføres eller er specielt byrdefuldt eller omkostningskrævende. »Fjernafhør« bør ikke foretages, hvis forklaringen kan være særlig vigtig, eller hvor andre forhold gør det betænkeligt. Hvis omkostningerne eller ulemperne ved at afgive forklaring direkte for den dømmende ret er store i forhold til den betydning, tvisten har for parterne, kan »fjernafhør« altid foretages. Sagkyndige, som har afgivet en skriftlig redegørelse til retten, kan altid afhøres ved »fjernafhør«, hvis ikke særlige forhold gør det betænkeligt.

3.2. Sverige

3.2.1. Baggrunden for de nye regler

Som beskrevet i kapitel 12, afsnit 3.2.2, i betænkning nr. 1401/2001 blev der den 1. januar 2000 iværksat en forsøgsordning med brug af videomøder ved de almindelige domstole i Sverige. Forsøgsordningen er flere gange blevet forlænget, imens det er blevet overvejet at indføre en permanent ordning med videomøder.

Ved lov 2005:683 er der indført nye regler i rättegångsbalken om deltagelse i retsmøder via lydoverførelse og lyd- og billedeoverførelse. De nye regler trådte i kraft den 1. november 2008 og afløser fra dette tidspunkt således de hidtil gældende regler om telefonmøder og telefoniske afhøringer, jf. kapitel 12, pkt. 3.2.1, i betænkning nr. 1401/2001, og de under forsøgsordningen gældende regler, jf. betænkningens kapitel 12, pkt. 3.2.2.

Forsøgsordningen blev den 1. april 2001 udvidet til også at omfatte forvaltningsdomstole. Denne forsøgsordning er ligeledes blevet forlænget flere gange, og ved lov 2008:647 blev der indført permanente regler i förvaltningsprocesslagen om anvendelse af telekommunikation i sager, der behandles ved forvaltningsdomstolene. Efter loven finder reglerne i rättegångsbalken om deltagelse i retsmøder via lydoverførelse og lyd- og billedeoverførelse tilsvarende anvendelse ved forvaltningsdomstolene. De nye regler i förvaltningsprocesslagen trådte i kraft den 1. november 2008, dvs. samtidigt med ikrafttrædelsen af de nye regler i rättegångsbalken.

3.2.2. Nærmere om de nye regler

Efter de nye regler i rättegångsbalken skal en person, der skal deltage i et retsmøde, som *hovedregel* være fysisk til stede i retssalen, eller der hvor retsmødet ellers afholdes, jf. rättegångsbalken § 10, stk. 1.

Retten kan dog, hvis den finder grundlag for det, beslutte, at en part eller en anden, som skal deltage i et retsmøde, i stedet skal deltage gennem lydoverførelse (dvs. i praksis via telefon) eller gennem lyd- og billedoverførelse (dvs. i praksis via videoforbindelse), jf. § 10, stk. 2. Bestemmelsen omfatter alle slags retsmøder, dvs. både civile sager og straffesager og både retsmøder under forberedelsen og hovedforhandlinger. Bestemmelsen gælder i alle instanser ved de almindelige domstole, og den kan anvendes i forhold